

Protocol

Medicijn verstrekking en medisch handelen

OT 4

Bron: Model-protocol medische handelingen op scholen – PO-raad

Oktober 2015

Protocol Medicijn verstrekking en medisch handelen

Inhoudsopgave

Inleiding	pag. 1
Afspraken hantering protocol binnen OT4	pag. 2
Medische handelingen	pag. 3
Aansprakelijkheid	pag. 3

Inleiding

In OT4 hebben we besloten dit protocol op te stellen, omdat we binnen onze scholen steeds meer te maken krijgen met kinderen die medicijnen, door een arts voorgeschreven, moeten innemen. Aan de hand van het bestaande Protocol "Medicijn verstrekking en medisch handelen" van de GGD hebben we dit protocol opgesteld. Delen van dit protocol hebben we overgenomen en delen hebben we aangepast aan onze situatie in OT4.

Medicijn verstrekking en medisch handelen

Leraren/assistenten op school worden regelmatig geconfronteerd met leerlingen die klagen over pijn die meestal met eenvoudige middelen te verhelpen is, zoals hoofdpijn, buikpijn, oorpijn of pijn ten gevolge van een insectenbeet.

Ook krijgt de schoolleiding steeds vaker het verzoek van ouder(s) / verzorger(s) om hun kinderen de door een arts voorgeschreven medicijnen toe te dienen. (Voor de leesbaarheid van het stuk zullen we hierna spreken over ouders wanneer wij ouder(s) en/of verzorger(s) bedoelen).

Een enkele keer wordt werkelijk medisch handelen van leraren gevraagd zoals het geven van sondevoeding, het prikken van de bloedsuiker of het geven van een injectie.

Het uitvoeren van medische handelingen in de school brengt risico's met zich mee, ook op juridisch gebied.

De schoolleiding aanvaardt met het verrichten van dergelijke handelingen een aantal verantwoordelijkheden. Het is daarom van belang dat er in deze situaties gehandeld wordt volgens een vooraf afgesproken protocol.

Soorten medische handelingen op school

a. Handelingen waarvoor de wet BIG niet geldt

Het geven van medicijnen bijvoorbeeld, het geven van een paracetamol of een zetpil bij een epilepsieaanval of het behandelen van een insectenbeet met bijvoorbeeld Azaron, etc.

b. Handelingen waarvoor de wet BIG wel geldt

De wet BIG geldt o.a voor het geven van injecties en het toedienen van sondevoeding. Deze mogen slechts worden uitgevoerd door artsen en verpleegkundigen. Delegeren van het verrichten van deze handelingen aan leerkrachten/assistenten moet met grote zorgvuldigheid worden omgeven. Een specialist kan een leerkracht handelingsbekwaam achten. De leerkracht wordt hierdoor aansprakelijk voor het uitvoeren van de (medische) handeling.

De schoolleiding kan kiezen of zij wel of geen medewerking verleent aan het geven van medicijnen of het uitvoeren van een medische (BIG) handeling. Voor de leraar geldt dat hij/zij mag weigeren handelingen (al dan niet vallend onder de wet BIG) uit te voeren waarvoor hij zich niet bekwaam acht. Dit is conform het arbeidsrecht.

De wet BIG is niet van toepassing indien er sprake is van een noodsituatie. Iedere burger wordt dan geacht te helpen naar beste weten en kunnen.

Een handreiking

Dit protocol is bedoeld om een handreiking te geven over hoe in onderstaande situaties te handelen:

1. Het kind wordt ziek op school
2. Het verstrekken van medicijnen op verzoek
3. Medische handelingen

De eerste situatie laat de school en de leraar geen keus. De leerling wordt ziek of krijgt een ongeluk en de leraar moet direct bepalen hoe hij moet handelen. Bij de tweede en de derde situatie kan de schoolleiding kiezen of zij wel of geen medewerking verleent aan het geven van medicijnen of het uitvoeren van een medische handeling. Voor de individuele leraar geldt dat hij mag weigeren handelingen uit te voeren waarvoor hij zich niet bekwaam acht.

Medisch protocol binnen OT4

Binnen OT4 volgen we het protocol dat opgesteld is door de PO-raad, in grote lijnen. De aanpassingen binnen ons Onderwijs Team (OT4) worden hieronder nogmaals kort beschreven. Bij de intake van nieuwe leerlingen worden de ouders gewezen op het protocol, die ter inzage op de site van de school te vinden is. Er wordt door de directeur in overleg met het team vastgesteld of er mensen opgeleid moeten worden voor de medische handelingen. Tijdens het evaluatiegesprek dat één keer per jaar gehouden wordt, wordt dit protocol medicatieverstrekking opnieuw besproken en vastgesteld. De toestemmingsformulieren voor medicatieverstrekking worden ook aan de BHV-er verstrekt.

Afspraken hantering protocol binnen OT4

1. Het kind wordt ziek op school

Als een kind ziek wordt op school hebben we binnen OT4 het volgende afgesproken:

- We vertrekken geen paracetamol of andere medicijnen
- We gebruiken geen Azaron of andere zalfjes
- Uitgangspunt is dat een kind dat ziek is naar huis moet
- In spoedgevallen neemt de school contact op met de huisarts

2. Het verstrekken van medicijnen op verzoek

Ten aanzien van het verstrekken van medicijnen op verzoek hebben we binnen OT4 het volgende afgesproken:

- we verstrekken geen medicijnen aan leerlingen.

3. Medische handelingen

We vinden binnen OT4 dat het van belang is dat een langdurig ziek kind of een kind met gedragsproblemen of een kind met een bepaalde handicap zoveel mogelijk gewoon naar school gaat. Dit heeft tot gevolg dat we in hoog uitzonderlijke gevallen handelingen zullen verrichten die vallen onder medisch handelen. We nemen dan de volgende stappen:

- **Het verstrekken van medicijnen op verzoek**
Toestemmingsformulier invullen en bewaren in dossier en klassenmap. Bijvoorbeeld toestemming geven om dextrose te geven aan een diabetespatiënt, als hij/zij te laag zit met zijn suikerspiegel of het toestemming geven voor het innemen van medicijnen als Ritalin.
- **Uitvoeren van medische handelingen**
Toestemmingsformulier invullen en bewaren in dossier en klassenmap. Bijvoorbeeld een vingerprikje om de bloedsuikerspiegel te controleren.
- **Bekwaamheidsverklaring**
Toestemmingsformulier invullen en bewaren in dossier en klassenmap.

Daarbij nemen we de volgende praktische tips in acht:

- Neem de medicijnen alleen in ontvangst wanneer ze in de originele verpakking zitten en uitgeschreven zijn op naam van het betreffende kind
- Lees goed de bijsluiter zodat u op de hoogte bent van eventuele bijwerkingen van het medicijn.
- Noteer, per keer, op een aftekenlijst dat u het medicijn aan het betreffende kind gegeven heeft.
- Bewaar de medicijnen in een afsluitbaar medicijn(kastje)
- Noteer de naam + telefoonnummer van behandelende arts of noodnummer

Medische handelingen

In OT 4 zien we dat het van groot belang is dat een langdurig ziek kind of een kind met een bepaalde handicap zoveel mogelijk gewoon naar school gaat. Het kind heeft contact met leeftijdsgenootjes, neemt deel aan het normale leven van een schoolkind en wordt daardoor niet de hele dag herinnerd aan zijn handicap of ziek zijn. Wel is het zo dat we elke situatie, per school/per leerling, bekijken of onze school binnen OT 4 deze ondersteuning kan bieden binnen de mogelijkheden van onze teams.

Medische handelingen

In hoog uitzonderlijke gevallen zullen ouders aan schoolleiding en leraren vragen handelingen te verrichten die vallen onder medisch handelen. Te denken valt daarbij aan het geven van sondevoeding of het meten van de bloedsuikerspiegel bij suikerpatiënten door middel van een vingerprikje. In zijn algemeenheid worden deze handelingen door de Thuiszorg of de ouders zelf op school verricht. Ook wordt er door de ouders wel een beroep op de schoolleiding en de leraren/assistenten gedaan.

Binnen OT4 moeten we ons, wanneer wordt overgegaan tot het uitvoeren van een medische handeling door een leraar/assistent, wel realiseren dat wij daarmee bepaalde verantwoordelijkheden op ons nemen. Dit hoeft niet onoverkomelijk te zijn, maar het is goed ons te realiseren wat hiervan de consequenties kunnen zijn.

Het zal duidelijk zijn dat de ouders voor dergelijke ingrijpende handelingen hun toestemming moeten geven. Zonder toestemming van de ouders kan een schoolleiding of leraar/assistent al helemaal niets doen. Gezien de ingrijpendheid van de handelingen moet een schoolleiding een schriftelijke toestemming van de ouders vragen.

Wettelijke regels

Voor de hierboven genoemde medische handelingen heeft de wetgever een aparte regeling gemaakt. De Wet Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg (Wet BIG) regelt wie wat mag doen in de gezondheidszorg. De wet BIG is bedoeld voor beroepsbeoefenaren in de gezondheidszorg en geldt als zodanig niet voor onderwijzend personeel. Dat neemt niet weg dat in deze wet een aantal waarborgen worden gegeven voor een goede uitoefening van de beroepspraktijk aan de hand waarvan ook een aantal regels te geven zijn voor schoolbesturen en leraren/assistenten als het gaat om in de wet BIG genoemde medische handelingen.

Bepaalde medische handelingen – de zogenaamde voorbehouden handelingen – mogen alleen worden verricht door artsen. Anderen dan artsen mogen medische handelingen alleen verrichten in opdracht van een arts. De betreffende arts/verpleegkundige moet zich er dan van vergewissen dat degene die niet bevoegd is, wel de bekwaamheid bezit om die handelingen te verrichten.

Aansprakelijkheid

Aansprakelijkheid is van toepassing wanneer een leraar/assistent bij een leerling een medische handeling verricht. Technisch gezien vallen leraren/assistenten niet onder de wet BIG. Deze geldt namelijk alleen voor medische – en paramedische beroepen. Soms worden leraren/assistenten betrokken bij de zorg rond een ziek kind en worden daarmee partners in de zorg. In zo'n geval kan het voorkomen dat leraren/assistenten gevraagd wordt om een medische handeling bij een kind uit te voeren. Deze, niet alledaagse, positie van de leraar/assistent moet hierbij serieus genomen worden. Daarom moet een leraar/assistent een gedegen instructie krijgen hoe hij de handeling moet uitvoeren. Het naar tevredenheid uitvoeren van deze handeling wordt schriftelijk vastgelegd in een bekwaamheidsverklaring. Zodoende wordt een zo optimaal mogelijke zekerheid aan kind, ouders, leraar/assistent en schoolleiding gewaarborgd. Ook voor de verzekeraar van de school zal duidelijk zijn dat er zo zorgvuldig mogelijk is gehandeld. Dit betekent dat een leraar/assistent in opdracht van een arts moet handelen die hem bekwaam heeft verklaard voor het uitvoeren van die medische handeling. Binnen organisaties in de gezondheidszorg is het gebruikelijk dat een arts, of een door hem aangewezen en geïnstrueerde vertegenwoordiger, een bekwaamheidsverklaring afgeeft met het oog op eventuele aansprakelijkheden.

Heeft een leraar/assistent geen bekwaamheidsverklaring dan kan hij bij onoordeelkundig handelen aangesproken worden voor de aangerichte schade. Het schoolbestuur is echter weer verantwoordelijk voor datgene wat de leraar/assistent doet. Kan een schoolbestuur een bekwaamheidsverklaring van een arts overleggen, dan kan niet bij voorbaat worden aangenomen dat de schoolleiding onzorgvuldig heeft gehandeld.